

REVISTA ECONOMICĂ.

Apare odată pe săptămână.

„Revista Economică“ se publică din însărcinarea și cu ajutorul institutelor de credit:

„Albina“, „Ardeleana“, „Auraria“, „Berzovia“, „Bihoreană“, „Bistrițana“, „Brădetul“, „Cassa de păstrare“ Miercurea, „Cassa de păstrare“ Seliște, „Cordiana“, „Corvineana“, „Crișana“, „Detunată“, „Doina“, „Economul“, „Făgețana“, „Fortuna“, „Furnica“, „Hațegana“, „Hondoleana“, „Hunedoara“, „Iulia“, „Lipovana“, „Lugoșana“, „Luceafărul“, „Mielul“, „Munteana“, „Mureșana“, „Mureșanul“, „Nădlăcana“, „Nera“, „Olteana“, „Oraviceana“, „Patria“, „Plugarul“, „Racoșana“, „Sătmăreana“, „Sebeșana“, „Selăgeana“, „Sentinela“, „Silvania“, „Someșana“, „Steaua“, „Timișana“, „Ulpiana“, „Victoria“, „Vlădeasa“ și „Zlăgheana“.

Prețul de prenumărare :
pe 1 an K 20.—, pe 1/2 an K 10.—.

DIRECTOR :
Dr. CORNEL DIACONOVICH.

Taxa pentru inserțiuni :
de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

Anul III.

Sibiu, 23 Februarie 1901.

Nr. 6.

Acțiunea socială autonomă.

După discuțiunea atât de animată, ce înainte cu vr'o doi ani s'a desfășurat la noi în țară, atât în presă cât și în numeroase întruniri și anchete, în jurul chestiunii *reformei băncilor*, — a urmat o pauză destul de îndelungată. Abia în zilele din urmă această chestiune a revenit earăși — însă, după cum se pare, deocamdată numai pe un scurt moment — la ordinea zilei, și a preocupat din nou cercurile interesate.

Ansă la aceasta a dat o prea interesantă conferență, ce a cetit-o fostul ministru președinte, actual președinte al tribunalului administrativ, *Dr. Alexandru Wekerle*, la 30 Ianuarie a. c., în localitățile societății regnicolare a funcționarilor de bancă, al cărei președinte onorar este.

Autorul principal al regulării valutei și regeneratorul finanțelor Ungariei, are — fără îndoială — în ori-ce chestiune financiară un cuvânt atât de ponderos și competent, încât nu i-se va pute discuta dreptul de a conta la atențiune deplină. Și — cu toate că *Dr. Wekerle* în multe privințe nu a vorbit în sensul aceluia, cari au luat rolul conducător în discuțiunea de acum doi ani a reformei băncilor, — conferența sa nici nu a fost lipsită de atențiunea cuvenită a publicului mare.

Ce ne privesce în deosebi pe noi, cari stăm în preseara unei acțiuni mai mari și apropiate pentru dezvoltarea instituțiilor noastre financiare, cuvântul distinsului financiar trebuie să ne atragă atențiunea în măsură potențată, și cu toate că nu cuprinde un program amănunțit, ci mai mult numai semnalarea unor principii conducătoare în chestiunea reformelor atinse, — indigitările ce ni-le dă, la nici un cas nu pot fi fără de interes și valoare pentru noi.

Ne vom convinge despre aceasta pe deplin, dacă vom intra în meritul chestiunilor atinse de conferențiar, și vom afla, că principiile enunțate de dînsul, în trăsături mari congruează cu vederile cari au fost conducătoare până astăzi în acțiunea începută la noi pentru consolidarea instituțiilor noastre financiare. Astfel conferențiarul ne întărește în convingerea, că lucrarea inaugurată de conferența Directorilor băncilor noastre din Iunie 1898, pe bună cale a apucat.

Lăsând la o parte chestiunea asociațiilor, a reformelor bursei și a rolului mijloacelor pentru substituirea banului curant, — chestiuni de mare importanță, dar mai îndepărtate de obiectul ce ne preocupă la acest loc, — vom remarca aici numai părțile principiale ale conferenței des amintite, încât aceste privesc de drept chestiunea reformei băncilor.

De introducere conferențiarul accentuează importanța *capitalului intelectual* și a *nivelului moral* al unui popor, și arată rolul acestora în *averea națională*. Cunoscințele și experiențele de specialitate să nu fie însă un capital mort, ci au să fie întrebuințate în viața practică ca un element real al averii naționale. Cu alte cuvinte: condițiunile progresului economic să nu le așteptăm dela nici un alt factor, decât dela *acțiunea autonomă socială*, care este validitatea și întrebuințarea practică a capitalului intelectual și moral ce posedem.

După cum, spre exemplu, în afaceri comerciale usanțele au un rol mai important în combaterea și sanarea abuzurilor, decât ori-ce dispozițiuni legale, tot astfel, și în deosebi în chestiuni de bani și credit, determinarea tuturor acțiunilor, sanarea inconvenientelor, ba chiar și pedepsirea abuzurilor se va pute face cu rezultate mai multămitoare prin o acțiune autonomă socială decât prin regulamentări pe calea legilor.

Pornind din aceste puncte de vedere, conferențiarul formulează următoarele trei tese:

Rolul statului în chestiunea regulării afacerilor de bani și credit nu mai are astăzi importanța ce a avut-o mai de mult, pentru-că astăzi este mai puțin decât odinioară în stare, a conduce și determina prin legile sale validitatea legilor economice *universale*;

Legile statului nu au să se pună în contradicere cu acele legi universale, ci trebuie să țintească numai la validitatea acestora pe cale naturală și corespunzătoare împrejurărilor locale; în fine

Legile statului trebuie să respecte și asigure libertatea acțiunii pe teren economic.

De aici urmează, că în această privință legislațiunea are să se restrângă numai la dispozițiunile absolut indispensabile, și trebuie să lase regularea mai de aproape a instituțiilor de bani și credit în grija și sarcina acțiunii sociale autonome. În aceasta materie avem până astăzi puține legi, și nici să nu căutăm a le înmulți. Toate chestiunile, cari se pot regula prin acțiuni particulare, cu ajutorul cunoștințelor și experiențelor de specialitate, să rămână rezervate cercurilor interesate. Conferențiarul este ferm convins, că irealitatea și insoliditatea se vor pute combate și delătura prin o acțiune particulară cu mai mult succes, și la tot cazul în condițiuni mai corespunzătoare cerințelor economice, decât prin dispozițiunile statului; ba susține chiar, că punctele sinistre ale istoriei instituțiilor de bancă, de regulă au fost un rezultat, o urmare a amestecului puterii statului și a patrocinatului acestuia.

În fine conferențiarul arată și calea pe care crede că s'ar pute deștepta și porni cu mai mult folos acțiunea socială. Basându-se pe experiențe practice, câștigate întru urmărirea atentă a desvoltării instituțiilor de bani și credit din țeară, remarcă influința binefăcătoare ce au avut-o asupra consolidării institutelor mai mici, relațiunile lor cu institute mai mari și controlul exerciat de aceste. În deosebi accentuează foloasele reale ale întrunirilor reprezentanților exmiși de institutele mai mici, cari au avut loc la inițiativa și sub conducerea băncilor mari, și constatând trebuința continuării acestor întruniri, crede că pe această cale acțiunea socială se va pute deștepta cu mai mare înlesnire. Această înriurintă, fie cât de primitivă, va pute realiza rezultate mai multămitoare decât acțiunea statului. Căci multe interese particulare nu prin legi, ci numai prin soliditate se pot ocroti, și din această cauză acțiunea socială

în totdeauna va căuta să împiedece și delătoreze cea-ce nu este solid.

Lumea comercială și financiară — așa încheiă conferențiarul, — încă își are *etica* ei, care nu se bazează pe umanism, ci pe interes. Tesa principală a acestei etice este: recunoascerea și respectarea reciprocă a intereselor, și în acest moment își are și garanția.

Aceste au fost, în liniamente generale, principiile enunțate de Dr. Alex. Wekerle, — principii ce numai aproba le putem, și cari stau în deplină consonanță cu vederile cercurilor conducătoare ale instituțiilor noastre financiare.

Ori-cât de mult a fost recunoscută și în sînul nostru necesitatea unei reforme temeinice pentru consolidarea instituțiilor financiare, — am fost dela început în clar cu aceea, că o adevărată sanare a neajunsurilor existente nu se va pute realiza pe calea regulamentării prin legi: ba am avut chiar motive binecuvântate de a da expresiune îngrijirii noastre, că o asemenea regulamentare nu numai că nu ne va pute consolida, ci din contră se va manifesta deadreptul în detrimentul intereselor noastre economice.

De aceea am căutat să prevenim acțiunea legislațiunii statului, prin o acțiune socială autonomă, căutând a ne consolida din indemn propriu și cu forțele noastre proprii ca o eventuală situațiune schimbată să nu ne găsească nepregătiți și prea debili a o suporta. Și această acțiune socială am inaugurat-o chiar în condițiunile și pe calea ce ilustrul conferențiar o desighează ca cea mai corespunzătoare scopului. Ne am întrunit la inițiativa și sub conducerea institutelor noastre principale, ca cu sfatul și sub controlul lor să consolidăm organizațiunea noastră.

Am cetit deci conferența fostului Ministru-președinte cu satisfacție îndoită; una pentru-că ne-a întărit în convingerea, că pe bună cale am apucat, a doaua pentru-că ne-a liniștit încât-va și asupra tendențelor cercurilor politice conducătoare. Căci am avut serioase temeri, că în aceste cercuri prevaleară intențiunea de a întinde acțiunea statului preste hotarele indicate prin trebuințe și interese economice reale. Am cetit deci cu satisfacție o desaprobare dela un loc atât de înalt a amestecului exagerat al statului în afacerile instituțiilor de credit.

Dar ori-cari vor fi dimensiunile acțiunii statului, nouă la tot cazul ni-se impune datorința, a o preveni prin acțiunea noastră socială autonomă, pentru a consolida instituțiunile noastre și a asigura viitorul lor.

Să ne folosim deci și noi de acel capital intelectual și moral, care face o parte atât de importantă a avutului nostru național, și să căutăm cu toată serioșitatea și perseverența a-l valida în viața practică, transformând astfel cunoștințele și experiențele noastre într'un element real de avere națională, și punând organizațiunii noastre financiare o basă solidă și sigură.

„Cassa“.

Dintre diversele părți, cari constituie averea unui comerciant, încă din vechime s'a dat cea mai mare atențiune banului. El joacă un rol însemnat pentru însușirea sa de a pute servi ca mijloc general de schimb și ca măsurător al valorii bunurilor în circulațiune. De aci se explică, că înainte de toate s'a ivit trebuința unei evidențe exacte despre bani, și primele începuturi ale contabilității le formează însemnările despre banii intrați și eșiți. Chiar și astăzi mai sunt destule întreprinderi, la cari întreagă contabilitatea se restringe la introduceri în *Cassa**).

Numirea „*Cassa*“ a registrului, în care se ține evidență despre banii intrați și eșiți, derivă dela dulapul în care se păstrează banii și care se numește ital. *cassa*.

De oare-ce nu există un sistem de monedă unitar, ci aproape fie-care țară își are valuta sa proprie, de aceea în fiecare țară are să se folosească pentru trecerile în contabilitate moneda specială, recunoscută aici ca mijloc de plată. Banii străini de metal și hârtie, al căror preț este supus fluctuațiunilor de curs, se consideră ca o marfă.

Orice transacțiune efectuită cu numărare, produce o sporire sau o reducere a stării din *cassa*. O creștere se produce de câte-ori intră bani în *cassa* prin vânzare, depunere, etc., și o scădere se ivesce de câte-ori ies bani din *cassa*.

Din această deosebire a transacțiunilor urmează că și în *Cassa* trebuie separate intratele de eșite, pentru-că numai așa se poate constata pe baza acestui registru, dacă suma de bani, ce de fapt există într'un anumit timp în tresor, este exactă sau dacă ar trebui să fie mai mare sau mai mică (plus sau minus la *cassa*).

Acest scop îl putem ajunge pe mai multe căi:

1. Dacă purtăm registrul *Cassa* paginat, în care cas vom avea pe fie-care pagină două coloane de sumă, dintre cari cea dintâi o vom întrebuința pentru intrate, a doua pentru eșite, și le vom însemna pentru înlesnirea introducerilor cu „*Intrate*“ și „*Eșite*“ sau în contabilitatea dublă cu „*Debit*“ și „*Credit*“. S'ar pute împărți însă fie-care pagină în două, folosindu-se partea stângă pentru intrate și partea dreaptă pentru eșite.

2. Dacă purtăm *Cassa* foliată, adică dacă deschidem un cont pe două pagini, ce stau față în față, și trecem în partea stângă intratele (debitul), în partea dreaptă eșitele (creditul). Această formă este cea mai corespunzătoare pentru afaceri mai mari.

3. Dacă pentru divisiunea muncii împărțim *Cassa* în 2 registre independente: unul pentru intrate, altul pentru eșite.

La toate aceste forme de *Cassa* avem lipsă pe lângă coloanele de sume încă de următoarele rubrici: o coloană pentru dată (luna și ziua), o coloană de text (pentru explicarea casului) și o coloană de referință (pentru pag. din jurnal sau folio din maestru).

Uneori se scrie anul și luna deasupra textului, și atunci coloana datei conține numai ziua.

Cassa se poate introduce ca registru auxiliar sau ca registru principal. În cazul prim scopul ei este mai ales să ne arete starea numărării și să controleze contul *Cassa* din maestru, precum este d. e. la contabilitatea italiană. În celalalt *Cassa* este un registru sistematic (la contabilitatea germană și franceză).

În conformitate cu aceste distincțiuni și textul variază, cuprinzând trecerea în *Cassa* auxiliară o explicație scurtă a transacțiunii și suma de bani intrată sau eșită (în coloană). În *Cassa* sistematică (registru principal) trebuie să avem la ori-ce trecere cel puțin un debitor și un creditor; dar de multe-ori față de un debitor stau doi sau mai mulți creditori sau față de un creditor doi sau mai mulți debitori.

Fiind vorba de registrul *Cassa*, vom dice: *Cassa este debitoare pentru toate sumele, ce intră sub ori-ce titlu și creditoare pentru toate plățile, ce face*. Toate articolele, la cari *cassa* e debitoare, se trec în debit (pe partea stângă); toate acelea la cari e creditoare, se trec în credit (pe partea dreaptă).

Astfel în debitul *Cassei* vom trece totdeauna numai contul creditor, subînțelegându-se *Cassa* ca debitoare; în creditul ei vom trece contul debitor. De regulă scriem în șirul prim numai contul și-l subliniăm pentru a-l face mai evident, iar explicarea articolului o trecem în rëndul următor, punând suma în coloana de pe aceeași linie cu explicarea. Scrierea sumelor în coloană trebuie făcută cu cea mai mare acuratețe, fie-care cifră să fie în coloana ei, unimile sub unimi, decimile sub decimi, ș. a. m. d.

Când începem un folio, scriem înaintea primului creditor particula „*la*“ și înaintea celui d'ântăi debitor particula „*per*“ sau „*pr*“; locul de sub aceste particule, pentru a nu le repeta la fiecare articol, îl lăsăm gol.

Înaintea contului introducem luna și ziua în coloana pentru dată, iar dacă avem mai multe articole de debit sau de credit în aceeași zi, atunci ziua o însemnăm numai la articolul prim, luna numai la începutul unei pagini, sau unui folio.

Între articole nu se lasă nici un spațiu gol, ci rëndul următor textului unui articol, se folosește pentru titlul articolului următor. Conturile (titlul articolelor)

*) I. Fr. Schär, Einfache und Dopp. Buchh. pag. 5.

trebuie scrise întocmai cum sună conturile din maestru, la care se referă.

Pentru a facilita estragerile din *Cassa* în jurnal sau maestru, este bine a aranja conturile cari se ivesc mai des, după un sistem oare-care, și a observa sistemul adoptat consecuent, iar conturile cari se ivesc mai rar se trec la fine.

Dacă într'o afacere *Cassa* se poartă paginat, atunci fiecare articol trebuie însemnat cu „la“ sau „per“, dar se recere cea mai mare atențiune pentru a nu trece o sumă de credit în debit sau o sumă de debit în creditul *Cassei*.

Ajungând cu introducerea pe o pagină până la rindul ultim, avem să adunăm separat debitul și creditul, și să transportăm sumele aflate, după ce le-am controlat cu privire la corectitate, — în coloanele corespunzătoare pe pagina următoare. Transportul unei pagini scrise se înseamnă pe rëndul ultim, trăgând pe șirul precedent o linie orizontală sub coloanele de sumă și de dată.

Pe pagina următoare în rëndul prim se trece transportul sumentelor de pe pagina anterioară.

Trecerile trebuie făcute în ordine chronologică, adică după timpul în care s'au petrecut, deci un registru în care occură d. e. un articol datat din 10 Februarie după un alt articol din 20 Februarie, provoacă neîncredere în purtarea lui.

Din timp în timp, de regulă la finea fiecărei luni, se încheie *Cassa*, adică se constată diferența între debit și credit (saldul), care se transpune în luna viitoare. Ca să încheiăm o lună, adunăm deosebit debitul și creditul, subtragem creditul din debit, și dacă saldul astfel aflat consună cu numărul din *cassă*, îl trecem în creditul registrului cu data ultimei zile din lună ca „Sald“. Apoi tragem liniile de încheiere sub dată și sume, pe acelaș rënd în debit și credit, sub acestea scriem în coloane totalul din debit și credit, care trebuie să se balanseze. Subliniem ca și mai înainte aceleași coloane, pentru a le separa de luna, care începe, și trecem saldul în debitul lunii viitoare cu data primei zile din lună. Dacă d. e. debitul *cassei* în decursul lunii face K 45.000.—, creditul K 40.000.— atunci diferența (saldul) este de K 5000.— și se trece în coloana de credit ca ultimă poziție, iar după încheiere se transpune în luna viitoare ca primă poziție de debit.

Pentru a înțelege trecerea saldului din *cassă* la încheiere, să ne închipuim pe un moment că un *cassar* predă manipulațiunea banilor altui *cassar*. *Cassarul* absolvat din post are să predee *cassarului* nou saldul din *cassă*. Deci acest sald este pentru *cassarul* vechiu ultima poziție de eșite (credit), pentru *cassarul* nou prima poziție de intrate (debit)*).

Afară de încheierea lunară trebuie constatat saldul în registru ori de câte-ori am făcut câteva operațiuni de *cassă*, — fără a-l introduce ci numai pentru controlă; — așa d. e. într'un negoț mai mare se va căuta în fiecare zi.

La o *Cassă* purtată foliat, transportăm sumele de pe ambele pagini (folio) deodată, și anume îndată ce am ajuns cu introducerea pe o pagină până la șirul ultim, chiar dacă pe partea cealaltă n'am fi trecut nici o poziție, ca astfel afacerile de debit și credit îndeplinite într'o zi să se găsească paralel trecute. Spațiul gol ce-ar rămâne pe o parte atât la transport cât și la încheierea lunară, se umple cu o linie pie-dișă preste coloana de text.

La o a treia formă de *Cassă*, cu două registre paralele, este de prisos a ne opri mai mult, fiind compunerea articolelor aceiaș ca și la *cassa* foliată. Pentru încheierea lunară se va subtrage suma *Cassei* de credit din *Cassa* de debit și se va trece saldul în *Cassa* de credit ca ultimă poziție.

În forma foliată mai este cunoscută în praxă o *Cassă tabelară*, dovedită ca practică la întreprinderi nu prea mari și mai ales cu un număr mai restrîns de conturi. Se arangiază atât în debit cât și în credit atâtea coloane de sumă, câte conturi voim să avem specificate, celelalte transacțiuni se trec într'o coloană colectivă sub titlul „Diverse“, eventual se mai deschide o coloană pentru total. La finea lunii se împarte suma din „diverse“ în text după conturi; anume în debitul *cassei* se specifică conturile creditoare, fiecare cu totalul seu, în credit conturile debitoare cu sumele lor.

Așa într'o afacere de bancă mai mică, care cultivă ca rami principali: escontul, împrumuturile pe obligațiuni și depozitele spre fructificare, și numai ca rami secundari: împrumuturile de cont curent și lombard, se vor deschide pentru cei d'ântăi rami și interesele lor conturi separate în registrul *Cassa*, iar celelalte afaceri se vor trece în contul colectiv „Diverse“.

Pentru a înlesni aflarea coloanelor, se înseamnă fiecare cu titlul contului, pentru care are să țină evidentă.

La trecere de pe un folio pe altul, se transportază sumele din toate coloanele, și adică fiecare în coloana sa, iar la încheierea lunară se face totalul debitului și al creditului în cele două coloane din urmă. Saldul se trece în coloana ultimă din credit, ca să se egaleze sumele din aceste 2 coloane.

Această *Cassă*, fără a fi prea voluminoasă, prin ce ar deveni nepractică, oferă însemnate avantagii pentru o afacere cu un număr mic de conturi, pentru că face de prisos jurnalul, având a introduce la finea lunii direct în maestru la fiecare cont sumele arătate la încheierea *cassei*.

Pentru afacerile de credit purtăm primanota, și fiind acelea de asemenea mai puține, n'avem trebuință de jurnal de contragere (mensual), ci le introducem și pe acestea direct în maestru. Tot în prima nota facem și pozițiile de încheiere anuală.

Celelalte forme amintite de *Casse* — paginate sau foliate — reclamă necondiționat un jurnal de contragere, dacă voim un maestru mai condensat. —n.

*) I. Fr. Schär, Op. citat pag. 7.

Priviri asupra situației noastre economice.

— Comerciul. —

Comerciul este legătura economică cea mai puternică, care leagă împreună om cu om, popor cu popor și interesele întregii societăți. Deodată cu comerciul prosperează sau decade agricultura și industria, și împreună cu aceste bunăstarea individuală și națională. Dintre toate națiunile, cele mai puternice sunt acelea, al căror comerț se află pe o treaptă înaltă de dezvoltare.

Dându-ne seama și numai așa în treacăt de rolul ce-l are comerciul în viața națiunilor și omeniei, ni-se impune dela sine întrebarea: cum stăm noi Românii din Ungaria în privința comerțului? Durere, rău, ca și în privința agriculturii, industriei și meseriilor.

În trecut Românul a fost ținut în loc prin legi asupritoare și nu-i era iertat să se ocupe cu comerțul. De acest favor s'au bucurat străinii: Greci, Albanezi, Bulgari și Români cari, ocrotiți prin privilegii, au tăbărit din Peninsula balcanică și s'au așezat în Brașov, Sibiu și alte orașe din Transilvania și Ungaria, formând așa numitele companii grecesci. Acești comercianți au început a veni aici de prin secolul al 17 și au trăit la noi ca străini. Încât o mare parte a acestor comercianți a fost de origine română, și încât Brașovul a ajuns cu timp punctul nostru cel mai însemnat în tranșacțiunile comerciale cu orientul, — aceste impregiurări au avut influență binefăcătoare și asupra situației noastre economice. Astăzi Brașovul este pentru noi cel mai însemnat oraș comercial, deoparte pentru-că în el avem cei mai mulți și mai bine situați comercianți români, de altă parte pentru-că acolo avem unica școală comercială românească, și pentru-că Brașovul a făcut și face mai mult decât ori-care alt oraș, pentru promovarea comerțului și meseriilor.

Dar chiar și în Brașov noi suntem în mare minoritate în privința comerțului față de alte naționalități: Sași, Nemți, Maghiari și Ovrei. Cu atât mai nefavorabilă este situația noastră în celelalte orașe și sate din patrie. Cum adevărat?

Nu ori-ce vinzare și ori-ce cumpărare se poate caracteriza ca comerț în sens strict al cuvântului. Așa: plugarul, care își vinde prisosul bucatelor, poamelor, vitelor, peilor, lânii, ouălor, laptei, lemnului și a. nu se poate număra între comercianți, întocmai ca și meseriașii și fabricanții, cari înșiși își desfac marfa; de oare-ce pentru plugar ocupațiunea de căpetenie este agricultura, iar pentru meseriaș și fabricant confecționarea sau fabricarea cutărilor obiecte.

Sunt ce e drept meseriași, cari își au prăvălia proprie și marfa și-o desfac înșiși acasă și la tirguri. Sunt de asemenea mulți plugari de ai noștri, cari au deschis câte o boltiță în casele proprii și se indeletnicesc cu vinderea de tutun, sare, și alte articole de trebuință. Nici aceștia nu-i putem număra în clasa comercianților. O altă indeletnicire destul de bănoasă este aceea a comerțului de beuturi, a cărcimăritului, cu care se ocupă un număr nu neînsemnat de Români. Dar chiar și aceasta la noi se poate considera numai ca ocupațiune laterală.

Odinioară — în lipsa boltițelor prin sate — Mărginenii cutierau mare parte a țerii cu lumini, cu săpun, ș. a., cari le vindeau de obicei pe bucate, și cu chipul acesta ei făceau un fel de sfirnarie. Alți

Mărginenii adunau mierea, ceara și boștinele, ocupațiune, ce o continuă și în prezent. Unii au făcut și mai fac negoț cu lână, mere, ș. a. Cine nu știe ce comerț întins purtau odinioară Boitenii și Porceștenii cu rimători? Astăzi locuitorii comunei Poplaca — de lângă Sibiu — se ocupă aproape în masă cu cumpărarea de vite, porci și cu tăierea lor. O parte mare a femeilor din Poplaca cutieră comunele vecine adunând oue, cari le vând cu câștig în piață sau comercianților mari pentru a le exporta. Ceea-ce se practică în Poplaca, se practică de sigur și în alte părți, poate, în altă formă și cu alte articole.

Dela un timp singuratici Mărginenii au început a se stabili prin comunele românești din diferitele părți ale Transilvaniei, deschidând bolte și apucându-se de comerț, făcând cu chipul acesta concurență străinilor. Avem ce e drept, și comercianți cu pregătiri sistematice. Numărul acestora însă nu e mare; căci ei aproape se perd între mulțimea de comercianți străini din orașele săsesci și ungurești, iar acest soi de comercianți nu s'au prea îndreptat până acuma înspre sate.

Tinerimea ce a studiat o școală comercială oarecare, de regulă are pretenții mai mari. O parte mare din acești tineri a trecut în România și nu mai cercetăm ce a devenit. Ajunge să spunem că — după cum lamentează diarele de acolo — cei mai mulți tineri trecuți prin școlile comerciale se îndreptează spre oficii publice. La noi încă se întâmplă tot cam așa. Numai cât pentru tinerimea noastră oficiile fiind de obicei închise, ea a luat calea, cu deosebire în timpul din urmă, spre instituturile noastre financiare, unde a aflat și află un teren potrivit de activitate și de existență, mai cu seamă în calitate de contabil.

Dându-ne seama în șirele precedente de situațiunea noastră pe terenul comercial, credem că Oncetorii vor fi de acord cu noi când susținem, că puțin avem și mult trebuie să facem pentru a pune chestia comerțului românesc pe base largi și trainice, pentru a ne crea comercianți pregătiți în mod sistematic și cu ajutorul acestora a cuceri rënd pe rënd terenul ocupat de alții.

Că terenul comercial de fapt e ocupat de străini, știm cu toții, suntem prea convingși de realitatea acestui intristător adevăr. O singură privire fugitivă asupra zecilor și sutelor de bolte din diferitele orașe mari și mici ale Transilvaniei și altor regiuni locuite de Români ne convinge, cât de rău stăm noi în această privință. Excepțiunile sunt foarte neînsemnate. Orașele — de orașe nu vorbim — unde comerțul să fie întreg în mâni românești sunt de tot puțin. Între aceste doară Seliștea s'ar pute pune în locul prim. Aici toți comercianții și cea mai mare parte a meseriașilor sunt români. Seliștea a dat și dă un contingent însemnat de mici comercianți și pentru alte comune românești. Alte orașele ca s. e., Blajul, situat în centrul unui ținut curat românesc, este năpădit de străini și comerțul aproape total se află în mâinile altor neamuri. Astfei de puncte favorabile pentru comerț avem foarte multe; ele însă până de prezent se află mai fără excepțiune ocupate de alte elemente. Și ceea-ce am dis despre orașe se poate aplica în mare parte și la sate. Cu excepțiunea comunelor din așa numita Mărginime a Transilvaniei, unde ovrimea nu s'a putut împământeni, în comunele din celelalte regiuni: în comitatul Făgărașului, al Hunedoarei, Albei de jos, etc., neamul lui Israel a ocupat un extins teren, deschidând bolte și cărciume, ocupând pământ, exploatând tot ce cade în resortul comerțului și astfel îmbogă-

tinându-se în același timp populațiunea noastră sărăcind, și demoralizându-se.

Dându-și serios seamă de situațiunea noastră comercială nefavorabilă, fruntași de ai noștri au încercat să facă un pas mai serios pentru salvarea intereselor de această natură. Ei au crezut că, unindu-și forțele și asociindu-se după chipul cum au procedat cu destul succes în chestia institutelor financiare, vor avea aceleași rezultate îmbucurătoare. S'a înființat adevărat mai întâi în Blaj o societate comercială pe acții. Pe urmă ei s'au mai înființat altele în număr de 13, din cari una s'a desființat deja, altelē sunt pe cale de lichidare și aproape nici una nu se poate lauda, că ar face treburi adevărat multămitoare. În urma acestor experimentări nesuccese pe un teren cu totul necunoscut, publicul s'a deprimat, a început a se descuraja și e pe cale de a sista ori-ce sprijin în scop de a mai încerca cu astfel de experimentări. Și publicului nu i-se poate imputa. Dar nici instituțiunea societăților de consum nu se poate dicea că ar fi rea. Pentru-că în alte țeri și chiar și în patrie, alte popoare au isbutit cu astfel de asociațiuni. Rēul deci trebuie căutat în altă parte, și înainte de toate în lipsa de persoane pregătite destul de bine nu numai teoretice ci și practice pentru comerț, cunoscătoare a împrejurărilor locale, persoane de caracter și devotate cu trup și suflet pentru întreprinderea căreia s'au dedicat. Mai departe sunt necesare experimentări în mic, cum de obicei e necesar să se facă la ori-ce soi de încercări. Să sperăm însă, că tristele experiențe făcute cu asociațiunile de consum nu ne vor descuraja ci și ele ne vor servi ca mijloc de îndreptare pe calea cea bună a promovării comerțului între Români.

Înainte de toate însă trebuie să stăruim a ne forma personalul trebuincios nu numai pentru societățile comerciale, ci în genere pentru comerț. Trebuie să alegem tineri talentați cu cel puțin 4 clase gimnasiale, reale sau civile, cari să-și facă anii de învățării în bolte bine conduse, să facă o practică mai îndelungată în calitate de calfe, și numai când vor fi pe deplin pregătiți, să înceapă a lucra independent. Dacă n'ar pute să suportă concurența în orașe, unde terenul e ocupat de străini, tinerii noștri comercianți ar trebui să se stabilească la sate, fie chiar în satul nașterii sale, unde să recucerească terenul ocupat de străini și să-și facă stare. La tot cazul nu e cu neputință a-și face o stare mai bună în privința materială de cât a preotului, notarului, etc.

Comerciantul nu trebuie să desprețuiască satele; pentru-că un sat numai ceva bine situat îi oferă ne-numerate isvoare de înavățire. Aceste isvoare de bunăstare s'ar spori prin concursul ce adesea l-ar da comunele din apropiere. El poate face comerț cu bucate, vite, poame, ouă, vin, ș. a., ce ar cumpăra sau cuprinde în prețul marfei, care o vinde consumenților din comună. El poate să ajungă cu timp la arinda cârciumelor, ș. a., și cu chipul acesta să-și facă adevărată bunăstare, în cât să nu schimbe cu nici unul din oficialii comunei și parohiei și nici chiar cu mare parte a celor din cerc și comitat.

Pentru a pute aștepta baremi aproximativ stadiul în care ne aflăm în privința pregătirii tineretului pentru comerț vom însemna următoarele:

La finea an. 1899 se aflau:

1. în Academia reg. de marină din Fiume elevi 27; din acestia nici unul român;
2. școli comerciale superioare au fost în întreaga țeară 37, din aceste 1 românească (cea din Brașov); numărul școlărilor din aceste școli a fost

de 5101, dintre cari 149 români (83 în școala comercială din Brașov și 66 în alte școli comerciale);

3. în academia orientală de comerț au studiat 30 elevi, din cari numai 2 români;

4. în cele 17 cursuri comerciale de femei au studiat 940 eleve, din cari numai 1 română;

5. în cele 85 școli pentru învățării de comerț (românesci nici una), au studiat 6323 elevi, între cari 123 români. Total deci 141 institute de comerț cu 12,421 elevi, din cari numai 275 români. Așa dară din 141 institute de comerț noi avem numai 1, din 12,421 elevi numai 275, pecând — conform proporției numerice — ar trebui să avem vr'o 2000.)

Cum am arătat mai sus, tineretul pregătit în școala comercială din Brașov își ia calea — unde se poate — spre oficiile publice, trece în serviciul institutelor financiare și în România. În zilele trecute un astfel de absolvent se îmbia să între eventual și la un avocat. Ceea-ce fac absolvenții școlii din Brașov, fac de sigur și absolvenții altor școli. Băncile noastre și România sunt negreșit locuri potrivite pentru tinerii noștri absolvenți ai școlilor comerciale și ei încă sunt elementele cele mai potrivite spre acest scop. Dar până când? Până când ei vor pute fi plasați aici și dincolo. Mult timp însă n'are să mai dureze această stare de lucruri. Tocmai de aceea atât în interesul tinerilor, cât și — mai ales — în interesul promovării comerțului nostru, ei ar trebui să fie pregătiți și îndrumați special spre comerț.

Este de neapărată trebuință, ca deodată cu explorarea situațiunii noastre agricole și industriale, să se exploreze — prin facerea unei statistici din parte românească — și situațiunea noastră comercială, ca să vedem ce avem și ce ne lipsese, pentru-că numai în modul acesta ne vom pute organiza și vom pute lucra cu plan spre un scop bine determinat.

Este mai departe necesar să se facă pașii de lipsă pentru ocrotirea și dezvoltarea în direcțiune românească a tinerilor învățării de comerț;

să se stăruie ca astfel de elevi să aibă pregătiri mai bune (cel puțin de câte 4 clase gimnasiale, reale sau civile) și tinerii distinși să fie stipendiați;

părinți și public să ne împretinim cu ideea de a nu alerga tot numai în direcțiune unde se poate căpeta salariu; din contră să dăm fiilor noștri și peste tot tineretului o astfel de creștere, ca ei să-și croiască viitorul în mod independent, prin hărnicie, păstrare și onestitate.

Spre acest sfârșit nimic mai acomodat, ca tocmai cariera comercială.

O lucrare mai cu plan în această direcțiune se impune.

X.

JURISDICȚIUNE.

Decisiuni curiale.

Domiciliarea cambiei. În lipsă de stipulațiuni contrare, trassantul poate domicilia cambia numai la domiciliul trassatului, și umplerea ulterioară a cambiei cu un loc de plată străin de locuința trassatului, excepționând cazul când domiciliarea aceasta se face cu consensul trassatului, se consideră ca ilegală.

(Curia reg., Nr. 502/900).

Ordin nehotărît. Dacă într'o cambie la ordin propriu, ocură sub text, afară de subscrierea trassatului,

âncă și alte două subscrieri, atunci ordinul este nehotărît și cambiei îi lipsesc o recerintă esențială.

(Curia reg., Nr. 731/900).

*

Asemenea este nehotărît ordinul când în schimb figurează alternativ doi remitenți.

(Dtâr III f. VII k. 35 sz.)

AFACERI DE DARE.

După taniemele statutare ale membrilor din direcțiunea și din comitetul de supraveghiere al societăților și institutelor obligate la dare de seamă publică, este a se solvi competența de timbru după scala II.

(Judec. adm. financ. Nr. 1463/890 și ordinaț. ministr. de finanțe Nr. 48,546/893.)

*

Procesele verbale dresate la adunările generale ale societăților pe acțiuni și înaintate la tribunalul în conformitate cu §. 180 al L. C. sunt scutite de timbru.

(Judec. supremă financ. Nr. 580/86.)

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 15 Februarie 1901.

⊙ Regimul englez a făcut în 12 curento emisiune de 11 milioane punți sterling în losuri de tresor, cartale cu dobânda de 3%, pe lângă promisiunea, că acesta va fi ultimul împrumut de durată scurtă. Dacă resboiul transvaalic va cere nouă jertfe (ce se poate prevedea), vor emite console, și numai din acest motiv și-a redus Banca Angliei etalonul cu o jumătate procent, în speranță că astfel se va apropia mai mult de scontul pieței. Din multe părți se exprimă chiar speranța, că în săptămâna viitoare se va mai reduce scontul Băncii cu $\frac{1}{2}\%$, această măsură însă nu se poate prevedea cu siguranță, judecând după rezerva încă tot mică a Băncii în sumă de 21.514 milioane punți. Cursul devaliselor s'a îmbunătățit în favorul Angliei. Din New-York se mai așteaptă transporturi de aur. Tergul monetar din Paris progresează și de aci, cea-ce se atribuie în primul loc abundenței de numărare, ajungând scontul privat la $2\frac{1}{2}\%$ procente, iar devalisele notează 25·21, ce se esplică prin cumpărările mari din săptămâna trecută, făcute cu considerare la așteptatul împrumut englezesc.

În Germania încă se speră reducerea etalonului, — nu s'a putut însă realiza, în urma situațiunii actuale a cursului de devalise asupra London, cari se apropie tot mai mult de cursul aurului, — precum și din motivul, că Germania, ca și Anglia, este nevoită de a lua cât de curând un împrumut mai considerabil, pentru cheltuielile din China, care se va face prin emisiune de console de 3 procente.

Chestiunea reducerii etalonului la Banca Austro-Ungară s'a amânat pe vre-o săptămână, probabil așteptând inițiativa Reichs-Bank-ului, care n'are de gând se scadă scontul (cu toate că scontul privat în Berlin este de 3% și cu toate că rezerva Băncii liberă de imposit s'a urcat la 220 mil. Marce) până ce Banca Angliei nu și va reduce din nou etalonul cu o jumătate de procent. Banca Austro-Ungară urmărește aceiași politică de etalon ca și cea Germană. Reserva de

bilete liberă de imposit a Băncii Austro-Ungare s'a urcat în decursul săptămânei prime a lunii curente încă cu 22 milioane coroane, iar scontul privat notează $3\frac{3}{4}\%$ procente.

*

Banca austro-ungară și-a ținut adunarea generală la 4 Febr. a. c. sub presiunea guvernului cav. de Bilinski, care prezentându-se adunării generale în noua sa calitate, reamintescă eminentele calități ale antecesorului său Dr. Kautz și atrage atențiunea adunării asupra corpului funcționarilor băncii austro-ungare, care condus de spiritul unei înalte conștiințe de datorie, prin prestațiunile sale extraordinare constituie un factor de mare valoare pentru institut.

Primindu-se încă la 6 Febr. 1900 demisiunea guvernului Dr. Kautz, consiliul general în semn de recunoștință i-a votat un adaus la pensie de 20,000 K anual, care conclud se presintă acum adun. gen. spre aprobare. Secretarul general Emil cav. de Mecenseffy, după un serviciu onorific de aproape 42 de ani, a trecut la pensie; în locul lui consiliul general a numit pe D. Iosif de Pranger.

După-ce adunarea a aprobat prin conclud adausul de onoare de 20,000 K anual pentru fostul guvernor Kautz, secretarul general de Pranger dă cetire raportului de gestiune.

Din acesta extragem următoarele date:

În anul 1900 s'au deschis 12 filiale noue în orașele: Aussig, Pardubitz, Kolomea, Marburg, Roveredo, Kaposvár, Kecskemet, Szombathely, Ujvidék (Neoplanta), Besztercebánya, Szolnok și Varasdin, care și-au început activitatea. Mai târziu s'a decis inactivarea a încă două filiale pentru orașele Trient și Székesfehérvár. În primul oraș s'a și inactivat filiala. Introdusă cu 1 Ian. 1900 calcularea oblig. în coroane, s'a făcut la 20 Sept. 1900 o emisiune de note de bancă de 20 K, astfel că până la finea anului erau deja în circulație K 89,748,380—. În scopul de a servi ca institut central pentru circulația de aur în întreaga monarhie, s'a dispus introducerea de asignațiuni în aur pentru plăți de vamă. Începându-se cu această emisiune la 15 Dec. 1900, suma asignațiunii în aur emise în cele două săptămâni din urmă ale anului expirat, a fost de K 2.610,588·64. Între cele două ministere de finanțe și între bancă s'a stabilit o convenție în urma căreia o parte din stocul de aur al celor două ministere de finanțe s'a transpus băncii. Toate filialele au fost avisate a cumpăra și vinde souriile de aur cele mai frecvente.

Un serviciu esențial s'a făcut comericiului prin admiterea la escomptul băncii a tratelor neacceptate. Portofoliul escomptului arată cu finea anului 1900 față de finea a. 1899 o reducere de 32·1 milioane K, astfel și lombardul s'a redus cu 9·3 mil. K. În situația împrumuturilor ipotecare se constată o neînsemnată urcare de 1·9 mil. K. Desvoltării acestui ram de operațiune îi sunt puse margini prin §. 57 din statute. Afacerile de deposite arată la efectele depuse spre păstrare și administrare o creștere de 54·7 mil. K, dintre cari 40 mil. K sunt deposite judecătorești. Atențiune deosebită s'a dat circulației de giro. Introducându-se în anul expirat modalitatea, prin care se pot face plăți libere de proviziune de cătră oricine în contul posesorilor externi de giro-conto, s'a satisfăcut unei necesități comerciale, prin care această circulație a crescut considerabil. Numărul posesorilor de giro-conto s'a înmulțit cu 109, iar revirementul de 24,517 mil. K a crescut cu 3371 mil. K. În grad mare s'au desvoltat devalisele și valutele. Deși cursurile

cambiilor nu au permis o incurgere directă de aur, totuși proprietatea efectivă de aur a băncii s'a sporit cu 15·8 mil. K. *Venitele anului 1900* s'au redus la escompt cu K 2.088,000, la plasările fondului de rezervă cu K 800,000, și la profitul în vânzări de efecte pr. cassa cu K 81,000. Din contră s'au sporit venitele la afacerile de lombard cu K 320,000, la devise cu K 730,000, la depozite cu 60,000 și la scrisurile fonciare cumpărate la bursă cu K 417,000. *Erogațiunile* au fost cu K 374,900 mai mari decât în anul precedent. Anume s'a spesat sub titlul pausal de competențe pentru afacerile de imprumut cu K. 68.500 mai mult; contribuția pentru interesele scrisurilor fonciare a fost cu K 29,400 mai mare. Regia a exigit K 610.000 mai mult, iar speșele pentru fabricațiunea notelor s'au urcat cu K 394,000. Din contră s'a plătit dare de dividendă K 515,000 mai puțin, pecând darea bancnotelor, care în anul precedent a reclamat K 162.000, a rămas în 1900 cu totul afară.

Conform rezultatului final al contului de profite și perderi, cele două administrații de stat primesc din venitul curat al a. 1900 o parte de K 3.567.546 89. În sensul statutelor din venitul curat, care rămâne după subtragerea de 4%, ale capitalului de acțiuni, s'au transpus 10% cu K 810,806·11 la fondul de rezervă și 2% cu K 162,161·22 la fondul de pensuni. Din restul care este a se distribui acționarilor, rezultă o dividendă de K 79·70. din care pe semestrul II. 1900 se reparțizează o cuotă restantă de K 51·70. #

*

În atențiunea cassarilor. Ministrul de finanțe a dat un comunicat prin care aduce la cunoștința cercurilor interesate, că de vro 2 ani încoace circulează niște falsificate de monete de câte fl. 1, (pajură austriacă) fără ca până acum să se fi putut descoperi falsificatorii resp. locul de fabricațiune al acestor falsificate.

Monetele acestea sunt binișor imitate și se pot recunoaște de pe inscripțiunea „Viribus unitis“, gravată pe marginea piesei, căci în cuvântul „unitis“ litera „s“ este întoarsă (s). Afară de aceasta au un sunet mai curat decât piesele de plumb sau cositor, se pot tăia cu foarfecile sau cu cuțitul, dar nu se indoiesc (incovoae); culoarea le este sură și seamănă cu culoarea sură-vineție a plumbului.

AGRICULTURĂ.

Promovarea pomăritului. Din raportul Ministrului ung. de agricultură, prezentat camerei deputaților împreună cu ultimul proiect de buget, aflăm următoarele date despre activitatea Ministerului pe acest teren.

Afacerile de pomărit și legumărit în Ungaria sunt incredințate la 2 comisari ministeriali, 2 inspectori și 2 învățători ambulanți, cari în a. tr. au vizitat în 121 comune 105 școale de pomi și au ținut 102 prelegeri la 1322 ascultători. În acest scop au mai fost întrebunțați grădinarii institutelor de învățământ, învățătorii de grădinărit ai școalelor de agricultură, etc. în număr de 39.

Instrucțiunea specială de grădinărit a fost împărțită în 2 categorii. Instrucțiunea superioară de grădinărit s'a făcut în institutul cu 3 cursuri din Budapesta, unde au fost primiți 29 elevi, absolvenți de 4 clase gimnasiale, cari se califică pentru profesiunea de grădinari. Instrucțiunea medie pentru grădinari adiuncți s'a

ținut cu 8 elevi în cursul de un an, tot în B.-Pesta. Instrucțiunea inferioară de un an s'a ținut cu 24 fii de plugari în 3 locuri, între cari și în Turda. Pentru calificarea învățătorilor populari în pomărit s'au ținut 4 cursuri de câte 10 zile, la cari au participat 81 învățători. În a. tr. s'a făcut încercarea și cu o instituțiune nouă; anume s'a deschis în Budapesta un curs de pomărit pe timp de 6 zile pe sēma preoților dela sate. La 12 locuri s'au anunțat 172 preoți. De aceea s'au ținut două cursuri după olaltă deocamdată cu câte 12 preoți. Astfel de cursuri se vor ține și pe viitor.

Ministrul editează o foaie de pomărit, care are 11,000 cetitori; iar publicațiunea „Cultura pomilor“ s'a tipărit în a III-a ediție (15,000 ex.).

În 1899 s'a continuat cu plantarea pomilor pe marginea drumurilor de țeară; până la finea an. tr. au fost plantați 41,000. Plantarea drumurilor comitatense, cu deosebire din lipsa de pomi, înaintează cu greu.

Pentru înmulțirea pomilor statul susține 20 școale de pomi. La Kecskemét s'a înființat o a doua școală de pomi pe un teritor de 16 jug. Afară de aceste ministrul a dat atențiune deosebită școalelor de pomi de pe lângă institutele de inv. economice și de pe lângă școalele agricole, mai multe din ele organizându-le din nou pentru a corespunde mai bine scopului.

În an. tr. s'au vândut din grădinile numite 68,400 altoi. S'au distribuit gratuit învățătorilor, preoților cu venite mai modeste și agricultorilor 320,680 altoi, iar pentru coloniile și drumurile statului s'au dat 26,700.

Pomișori nealtoiți s'au vândut 7,650; școalelor comunale și ale asociațiunilor s'au distribuit gratuit 2.032,480; iar surcei de altoi 274,500 buc.

Expoziție și târg de poame s'a ținut în Budapesta, numai expoziție în Segedin.

Pentru valorarea poamelor se află în activitate în întreagă țeara 38 cuptoare sistem Cazenille pentru uscarea poamelor și 18 teascuri cu accesoriile lor pentru facerea mustului de poame.

COMERCIU.

Comerțul cu semăntă de trifoiu. Sub Nr. 13,332/VIII B. ministrul ung. de comerț aduce la cunoștință publică următoarea deciziune privitoare la comerțul cu semăntă de trifoiu: Este interzis a vinde semăntă de trifoiu și lucernă, dacă nu e cu totul lipsită de așa numita mătăsă (torțel). Și la punerea în comunicație a semănteii de trifoiu roșu și de lucernă sunt valabile aceleași norme ca la semăntă de ierburi. Numitele seminte în sensul acestor norme se pot pune în comerț numai cu arătarea provenienței. Privitor la comerțul cu seminte de trifoiu roșu și de lucernă, nu sunt în vigoare alte norme decât cele indicate și prin urmare ele se pot vinde fără a mai fi plombate din partea statului. Plombarea din partea statului, care servește ca dovadă, că semăntă e liberă de mătăsă, se face la stațiunile reg. ung. pentru examinarea semințelor. Fiind că semințele de trifoiu roșu și de lucernă de proveniență americană influențează în mod păgubitor asupra agriculturii, ministrul a exchis dela plombare aceste seminte. Cu toate aceste se pot aduce în țeară seminte de trifoiu americane, și se pot pune chiar și în comerț, dacă se vor observa normele existente, anume dacă vor fi libere de mătăsă și vor fi declarate expres de americane. O deosebită atențiune trebuie

să aibă comercianții la cumpărarea semințelor din Austria, pentru că deși în Austria semințele de trifoiu americane asemenea nu se plombează, totuși în cazuri suspecte, că adevărat semințele ar fi americane sau că semințele europene ar fi amestecate cu cele americane, pe sacul plombat se găsește observarea: „America suspect”. Din această cauză la astfel de cumpărări este recomandabil, ca cu prilejul ofertei cumpărătorul să ceară dela vîndător atestatul din partea stațiunii de examinare a statului, prin ce va fi scutit a priori de a cumpăra semințe americane în loc de europene.

*

Camera comercială și industrială din Brașov și-a sărbătorit Sămbătă în 2 Februarie a. c. st. n. jubileul de 50 de ani dela înființare. Ședința festivă s'a ținut în casa sfatului. Secretarul camerei a citit un memoriu despre fazele prin cari camera a trecut și despre activitatea ce a desfășurat în periodul de 50 de ani ai existenței sale. Seara s'a ținut un banchet la care au participat ca invitați și câțiva Români, parte în calitate de membri ai camerei, parte ca reprezentanți ai diferitelor corporațiuni comerciale și industriale, iar dl N. P. Petrescu ca reprezentant al filialei „Albina”.

INDUSTRIE.

Ajutoare pentru meseriași. Cu terminul până la 20 Martie st. n. a. c., Consistorul mitrop. gr. cat. din Blaj exerie concurs: 1. la un ajutor de 120 Cor. din fundațiunea Vancea „Cassa archidieceșană”, care se va conferi unui sodal spre ași procura recușitele trebuincioase când va deveni măestru, 2. la un ajutor de 80 Cor. pentru un învățacel, care a terminat cursul uceniciei și are să devină sodal, 3. la trei ajutoare de câte 40 Cor. și unul de 13 Cor. 33 fil. destinate pentru învățaceii de meserii sau pentru măestri. Concurenții au să dovedească că sunt gr. cat. și fii ai Archidieceșei, iar cu atestat dela parochul local, că participă la catechizare.

SOCIETĂȚI FINANCIARE ȘI COMERCIALE.

„Asociațiunea de economii și ajutor” în Ghiroc se va întruni în adunare generală la 24 Februarie a. c. la 2 oare p. m., cu care ocaziune se vor alege, conform punctului 3 din programă, 5 membri în comitetul de supraveghiere. Bilanțul pe al III an de gestiune arată, că unicul ram de afaceri, Escomptul, a crescut față de 1899 cu Cor. 2058·50, prezentând starea de Cor. 8088—; în aceeași măsură s'au sporit și activile, cari se cifrează cu Cor. 8497·55. Capitalul social încă a crescut dela Cor. 5096·56 la Cor. 7373·42, Depozitele spre fructificare continuă a rămâne nu departe de zero, căci se presintă numai cu Cor. 57·84. Reescomptul considerat în anul trecut cu Cor. 638—, din bilanțul pe 1900 s'a omis. Reservele figurează cu Cor. 577·82. Profitul curat, care a crescut cu Cor. 298·84, se urcă la Cor. 488·47. Institutul acesta este, cum se vede, cu totul inaccesibil pentru inovațiuni, căci menține consecuent expresiunile neusitate „scrisuale” și „penale”, excepționate de noi și în anii precedenți.

*

„Boșana”, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Boșea-mont., și-a ținut adunarea generală la 10 Februarie a. c., în prezența a 63 acționari, cari reprezentau 273 acțiuni cu 174 voturi, și sub președintele d-lui Maxim Popoviciu, asistat ca notar de d-l Simion Jivoinoviciu, iar ca verificatori ai procesului verbal de d-nii Nicolae Vulpe și Coriolan Zuiaș.

Profitul net de Cor. 13,081·60 s'a hotărât a se distribui astfel: dividendă și supradividendă Cor. 5000—, fondurii de rezervă Cor. 6443·02; pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 318·80, lăsate la dispozițiunea direcțiunii; tantieme diverse Cor. 819·78; de repurtat în anul 1901 Cor. 500—.

Dividenda fixată cu 5% = Cor. 5— de cupon, se plătește imediat după adunarea generală.

În direcțiune au fost aleși cu mandat pe 3 ani d-nii: Maxim Popoviciu, Dr. Petru Borlovan, George Brebenar, Toma Soare, Ioan Teran, Nicolae Nicolae-viciu, Svetozar Staitis, Serafin Iurca, Demetriu Pruneș, Iosif Iurca, Filip Mateiu și Petru Balcan; iar în comitetul de supraveghiere pe 3 ani: d-nii Dr. Aurel Oprea, Nicolae Spinean, Coriolan Zuiaș, Trifan I. Babet și Iuliu Crina.

*

„Concordia”, institut de credit și economii, societate pe acțiuni în Uzdin-Ozora. Bilanțul acestui institut pe al VII an de gestiune se încheie la 31 Decembrie 1900, în ce privește totalul activelor și venitul curat, ceva mai nefavorabil decât bilanțul anului 1899. Cei doi rami activi de operațiune: Escomptul și Cambiile cu acop. hipot., sunt aproape staționari și se presintă cel dintâiu cu Cor. 59,443—, iar cel din urmă cu Cor. 6657—, O decrescere însemnată, de aproape Cor. 4400—, remarcăm la Diverse conturi debitoare, cari se presintă cu Cor. 2840·94, față de Cor. 7,219·28 în 1899, dovadă, că conducătorii s'au nisuit a reduce în cursul anului expirat considerabila sumă a restanțelor. Activile se urcă în total la Cor. 71,974·91 și sunt mai mici decât în 1899 cu Cor. 2393·19.

Ce privește pasivele, Fondurile de rezervă arată o creștere de Cor. 810— și ating suma de Cor. 10,831·18. Depozitele spre fructificare, deși s'au duplicat față de 1899, totuși sunt și acuma numai de Cor. 4589·98, semn că în direcțiunea aceasta îi lipsese institutului de care ne ocupăm, sprijinul publicului. Ce este cauza? — Reescomptul, care la finea anului 1899 a fost de Cor. 26,024—, s'a redus la Cor. 20,597—; profitul net este de Cor. 3812·07 față de Cor. 4590·04 în 1899, iar venitul brut de Cor. 9533·46, este mai mic decât în anul precedent cu Cor. 900·78.

Adunarea generală s'a convocat pe 26 Februarie a. c. la 10 oare a. m., și între alte obiecte puse la ordinea zilei este și alegerea a 2 membri în direcțiune și a 1 membru în comitetul de supraveghiere, și statorirea salariilor la funcționari.

*

„Detunata”, institut de credit și de economii, societate pe acțiuni în Bucium. Bilanțul acestui institut pe al VI an de gestiune, încheiat cu finea anului expirat, arată față de anul 1899 următoarele schimbări mai însemnate: Escompt. principalul ram de afaceri, Cor. 319,783·82, față de Cor. 286,703·92, deci creștere de Cor. 33,079·90; Imprumuturile hipotecare din contră arată o reducere de Cor. 1373— dela Cor. 40,626·54 la Cor. 39,253·54; celelalte poziții ale activelor: creditele pe obligațiuni și lombardul sunt aproape staționare; numai la Realități se observă o creștere de Cor. 1514·94, iar acțiunile dela bănci, ce le posedă acest institut, figurează în bilanțul de care ne ocupăm,

sub titlul de Efecte proprii. Totalul activelor a *crescut* în comparațiune cu 1899 cu Cor. 37.031·09 și se urcă la Cor. 370,954·89. La pasive observăm că Depozitele spre fructificare au *crescut* cu Cor. 15,622·29 la Cor. 226,247·17, iar Reescomptul cu Cor. 19,240— la Cor. 50,162—. O *crescere* considerabilă de aproape Cor. 5000— remarcăm la Fonduri de rezervă, cari se urcă la Cor. 22,592·32; din suma aceasta Cor. 1522·50 formează fondul special de rezervă creat în anul 1900; asemenea vedem că s'a pus basă unui fond de pensiune, care figurează în bilanț cu suma de Cor. 1050—. Profitul net este în *reducere* față de anul 1899 cu suma Cor. 687·08 și se presintă cu Cor. 10,434·66. De încheiere trebuie să mai constatăm, că interesele transitoare anticipate, cari nici în anul trecut n'au figurat cu o sumă de tot corespunzătoare, în bilanțul anului 1900 s'au redus față de Cor. 33,000— interese încassate, aproape la zero, ceea-ce detrage mult din bonitatea bilanțului și poate prea ușor sgudui creditul acestui institut.

Adunarea generală (a VI-a) a fost convocată pe 14 Februarie a. c.

„*Dunăreană*“, institut de economii și credit, soc. pe acț. în T. Cuvin. Institutul acesta înființat în anul 1900 cu capital social de Cor. 30,000—, se va întruni în *prima* adunare generală la 24 Februarie a. c. la 3 oare p. m.

Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie a. tr. presintă următoarele date mai însemnate: Escompt Cor. 54,196—; Imprumuturi hipotecare Cor. 10,700—; Efecte proprii Cor. 220—. Activele se urcă în total la Cor. 68,356·45. Din capitalul de Cor. 30,000 au încurs Cor. 22,286—; Depozitele spre fructificare se cifrează cu Cor. 29,481·29, iar Reescomptul cu Cor. 13,870—. Interesele transitoare anticipate, cari sunt în proporțiune corespunzătoare cu interesele încassate în sumă de Cor. 4276·23, se presintă cu Cor. 802—, iar profitul net este de Cor. 1901·16.

„*Economul*“ institut de credit și economii în Cluj, și-a ținut adunarea generală (a XV-a) la 8 Februarie a. c., sub presiul d-lui *Ladislau Papp*, asistat ca notari de d-nii *Augustin Cosma* și *Nicolau Căciulă*, iar ca verificători ai procesului verbal de d-nii *Leontin Alexe Pop* și *Ioan Pop*. Prezenți au fost 38 acționari, reprezentând 1050 acțiuni cu 611 voturi.

Profitul net de Cor. 30,059— s'a hotărît a se distribui, conform propunerii direcțiunii, cum urmează: dividendă și supradividendă Cor. 16,000—, fondului de rezervă Cor. 4230·68, fondului special de rezervă Cor. 1404·13, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 802·36, tantieme direcțiunii, comit. de supraveghiere și funcționarilor Cor. 6418·88, fondului de pensiuni Cor. 1002·95, fondului Alex. Bohățel Cor. 200—.

Distribuirea sumei destinate pentru scopuri filantropice-culturale s'a lăsat ca și în anul expirat la dispozițiunea direcțiunii. Suma de Cor. 1537·82 votată spre acest scop în anul trecut s'a împărțit, conform raportului direcțiunii la diferite reuniuni culturale și filantropice și la studenți universitari lipsiți.

Dividenda fixată cu 8% = Cor. 8— de cupon se plătesce cu începere dela 9 Februarie 1901.

„*Hondoleana*“ însoțire de anticipațiune și credit în *Hondol* își publică bilanțul încheiat cu 31 Decembrie anul trecut, din care extragem următoarele: Escompt Cor. 56,183— față de Cor. 50,281—, deci *crescere* de Cor. 5902—; Interese restante Cor. 2136·74 față de

Cor. 1223·14 în 1899, asemenea *crescere* de Cor. 913·60. Activele s'au *sporit* în comparațiune cu anul precedent cu Cor. 7088·35. Capitalul social, adevă părțile fundamentale, arată o *decescere* de Cor. 310—; Depozitele spre fructificare din contră o *crescere* de Cor. 7106·03 și se presintă cu Cor. 26,192·76; asemenea s'a *sporit* cu Cor. 810·10 la Cor. 1489·35 fondul de rezervă, iar Reescomptul este aproape staționar cu Cor. 8986·50. Profitul net de Cor. 2532·10 este cu Cor. 459·14 *mai mic*, iar profitul brut de Cor. 8102·67 cu Cor. 570·42 *mai mare* decât în 1899. Adunarea generală a V-a s'a convocat pe 22 Martie a. c. la 9 oare a. m., eventual pe 31 Aprilie a. c. la aceeași oară, cu care ocaziune va fi a se alege câte un membru în direcțiune și în comitetul de supraveghiere și a se decide asupra transformării acestei însoțiri în societate pe acțiuni. Numărul membrilor înscriși cu 31 Decembrie 1900 a fost de 234 cu 683 părți fundamentale.

„*Hunedoara*“ însoțire de anticipațiune și credit în *Deva*. A XVI adunare generală a acestui institut a fost convocată pe 28 Februarie a. c. la 2 oare p. m., eventual — dacă nu s'ar întruni numărul recerut de membri, — pe 10 Martie a. c. la aceeași oară. Afară de obiectele usitate mai sunt la ordinea zilei și: alegerea directorului, vice-directorului, cassarului, contabilului și a secretarului pe timp de 3 ani; alegerea membrilor în consiliul administrativ pe timp de 3 ani și alegerea comisiunii de supraveghiere pe un an. Bilanțul anului 1900 arată față de cel pe anul precedent puține schimbări. Escomptul se presintă cu Cor. 234,301·80 față de Cor. 252,347·80 în 1899, deci s'a *reduș* cu Cor. 18,046—. Obligațiunile din contră s'au *sporit* cu Cor. 9785— la Cor. 60,263—; asemenea au *crescut* cu Cor. 2067— și Debitorii, cari se cifrează cu Cor. 4586—. În total activele s'au *sporit* cu Cor. 885·20 și se urcă la Cor. 309,647·78.

La pasive se remarcă o *crescere* de Cor. 5611·86 la Depozite spre fructificare, cari se cifrează cu Cor. 232,301·42; apoi la Fonduri de rezervă, cari se presintă cu Cor. 18,250— față de Cor. 15,250—, deci au *crescut* cu rotund 3000—. *Decrescere* de Cor. 9000— se arată la Reescompt, care este de Cor. 16,000—. Interesele transitoare anticipate, — asemenea anilor trecuți, — lipsesc și de astădată din bilanț, ceea-ce merge pe contul bonității bilanțului. Profitul net este de Cor. 9063·56, *mai mare* decât în anul 1899 cu Cor. 1133·34. Venitul brut atinge suma de Cor. 33,209·85.

„*Mielul*“ cassă de împrumut și păstrare, societ. pe acțiuni în *Poiana*. Adunarea generală a acestui institut, pe al IX an de gestiune, a fost convocată pe 3 Martie a. c., la 2 oare p. m.; între obiectele de deliberațiune va fi și alegerea a 2 membri în direcțiune și alegerea comitetului de supraveghiere. Bilanțul pe 1900 conține în comparațiune cu cel al anului precedent următoarele date principale: Escompt Cor. 56,969·22 față de Cor. 50,914·22, deci o *crescere* de Cor. 6055—; Credite de Cont-Curent Cor. 20,180— față de 1899 o mică *reducere* de Cor. 606—; asemenea s'au *reduș* cu suma de Cor. 4716·68 la Cor. 96,546·30 Imprumuturile pe oblig. cu caventi; Imprumuturile hipotecare din contra au *crescut* cu Cor. 11,305·80 la Cor. 96,546·30. *Crescerea* totală a activelor de Cor. 276,793·16 este de Cor. 12,642·06. Dintre pasive arată *crescere*: Depozitele spre fructificare cu Cor. 9361·01 (starea Cor. 205,353·91) și Fondul de rezervă cu Cor. 3304— (starea Cor. 8954·14); ca poziție nouă remarcăm „Fondul de zidire“ cu Cor. 1307·09. Rees-

compt nu este arătat în bilanț. O *reducere* de Cor. 1300·79 se observă și la Interese transitoare anticipate, cu toate-că la interese s'a încasat cu aproape Cor. 1000— mai mult decât în 1899. Profitul curat cu toate acestea arată o *decreștere* de Cor. 1035·75 și se prezintă cu Cor. 7286·55.

*

„*Mureșana*“ institut de credit și economii în Reghinul sășesc. Bilanțul pe anul 1900 al acestui institut prezintă următoarele date mai însemnate: Escompt Cor. 353.786·72 față de Cor. 340.660·34; Obligațiuni cu caventi Cor. 72.197— față de Cor. 76.979·20; Imprumuturi ipotecare Cor. 113.267·67 față de Cor. 111.091·40. Totalul activelor este cu Cor. 15.613— mai mare decât în 1899 și se urcă la Cor. 552.287·40. Dintre pasive se arată o *creștere* mai mare la Depozitele spre fructificare, cari se cifrează cu Cor. 212.562·21, față de Cor. 187.108·20, și la Fondul de rezervă care s'a sporit dela Cor. 38.218·82 la Cor. 41.197·35. Reescomptul arată o *decreștere* de Cor. 11.652— și se urcă la Cor. 101.939— Profitul net este de Cor. 17.220·62 cu Cor. 592— mai mic de cât în 1899.

Efectele publice lipsesc cu totul.

Adunarea generală a XIII s'a convocat pe 9 Martie a. c. la 9 oare a. m., când se va decide și asupra propunerii direcțiunii de a se urca din nou capitalul social cu Cor. 30.000— (300 acțiuni la Cor. 100). Urcarea aceasta va fi a patra dela înființarea institutului și primită propunerea, capitalul social va fi de Cor. 200.000. Alte obiecte mai însemnate la ordinea zilei mai sunt alegerea unui membru în direcțiune și alegerea comitetului de supraveghiere.

Relativ la distribuirea profitului net de Coroane 17.220·62, direcțiunea prezintă adunării generale următoarea propunere: 8% dividendă și supradividendă Cor. 13.600; fondului de rezervă Cor. 1431·96, tantieme și remunerațiuni diverse Cor. 1864·84, 1/4% delegațiunii băncilor Cor. 43·06, fondului de pensiuine Cor. 90·76 și fondului filantropic Cor. 200—.

Primită propunerea direcțiunii, dividendă anului 1900 va fi de Cor. 8— per cupon, plătabil imediat după adunarea generală.

*

„*Patria*“, cassă de economii, soc. pe acțiuni în Blaj s'a întrunit în a XV adunare generală la 5 Februarie a. c. sub presiul d-lui Ioan M. Moldovan, presidentul direcțiunii. Ca notar a funcționat d-l Dr Ambrosiu Chețian, iar ca verificători ai procesului verbal d-nii Nicolau Pop și Carl Schiessl. Prezenți au fost 24 acționari, cari reprezentau 447 acțiuni cu 287 voturi.

Profitul net de Cor. 49.495— s'a distribuit cum urmează: dividendă și supradividendă Cor. 28.600— fondului de rezervă Cor. 11.656—, pentru scopuri filantropice-culturale Cor. 1540—, tantieme diverse Cor. 7699—. Suma destinată spre scopuri filantropice-culturale s'a împărțit astfel: înființându-li spital în Blaj Cor. 1000—, Casinei române, Blaj Cor. 300—, Scoalei meseriașilor români, Blaj Cor. 100— și la dispozițiunea direcțiunii Cor. 140—.

Dividendă fixată cu 13% = Cor. 26— de cupon se plătesce cu începere dela 20 Februarie a. c.

*

„*Racoțana*“ institut de credit și economii, soc. pe acf. în Șeica-mare și-a convocat adunarea generală pe 3 Martie a. c. la 10 oare a. m., când între altele va fi a se alege și cassarul și contabilul. Bilanțul pe al V-lea an de gestiune încheiat cu 31 Decembrie 1900, prezintă față de bilanțul anului 1899 următoarele schimbări mai însemnate: Escompt Cor. 35.664·96

față de Cor. 37.047·62, deci *creștere* de Cor. 1617·34; Imprumuturile pe obligațiuni din contră sunt staționare și se prezintă cu Cor. 63.907·37. Ca poziție nouă observăm Edificiul institutului cu Cor. 6634—.

Totalul activelor de Cor. 115.579·08 a *creșcut* față de 1899 cu Cor. 7193·66.

Ce privesc pasivele remarcăm *creștere* la capitalul social cu Cor. 9059·24, încurs din emis. II de acțiuni, astfel că poziția aceasta se prezintă cu Cor. 56.036·24. Fondul de rezervă încă s'a sporit cu aproape Cor. 950— și se urcă la Cor. 6575·80; pe lângă aceasta s'a mai creat în anul trecut și un fond de binefaceri cu Cor. 316—. Depozitele spre fructificare asemenea au *creșcut* cu circa Cor. 1000—, și sunt de Cor. 22.342·74; Reescomptul din contră s'a redus dela Cor. 27.701·60 la Cor. 23.101—. Profitul curat este de Cor. 5411·60, față de Cor. 5161·48 în 1899, iar venitul brut de Cor. 10.192·37 față de Cor. 8579·46.

*

„*Sebeșana*“ institut de credit și de economii în Sas-Sebeș. Bilanțul acestui institut, încheiat cu 31 Decembrie 1900, prezintă în comparațiune cu anul 1899 următoarele schimbări: Escompt Cor. 444.787— față de Cor. 453.674— în 1899, prin urmare *decreștere* de Cor. 8887—; Imprumuturi ipotecare Cor. 227.397— față de Cor. 203.022—; Imprumuturi pe obligațiuni cu caventi Cor. 41.200— față de anul 1899 o *reducere* de Cor. 6084—. Ca poziții noue remarcăm: Conturile curente cu Cor. 4270·42 și Interese restante cu Cor. 9116·42. Suma totală a activelor arată o *decreștere* de Cor. 2591·60 și se urcă la Cor. 736.979·23. Dintre pasive se arată o *creștere* mai remarcabilă la Fonduri de rezervă, cari s'au sporit cu aproape Cor. 10.000—, și se prezintă cu Cor. 71.470—, și la Fondul de pensiuine, care se cifrează cu Cor. 9984— și este mai mare decât în 1899 cu Cor. 1351—. Depozitele spre fructificare de Cor. 442.536·44 sunt în *creștere* față de anul trecut cu Cor. 24.172—; Reescomptul din contra s'a redus cu considerabila sumă de Cor. 45.080— la Cor. 73.306—.

Aci trebuie să constatăm cu mirare, că față cu Depozitele și Reescomptul de preste Cor. 515.000—, institutul acesta nu posedă de loc efecte proprii, pe când alte institute chiar mai mici, s'au îngrijit ași crea și astfel de rezerve. Recomandăm în atențiunea conducătorilor plasarea unei părți corespunzătoare a capitalelor străine în efecte, prin ce creditul institutului va crește fără îndoială și mai mult. Interesele transitoare anticipate figurează în bilanț de astădată cu Cor. 11.589·39 față de Cor. 3085·57, ceea-ce și află explicarea în faptul, că în anul 1899 s'au considerat la pasive saldul intereselor transitoare, pe când acum interesele acestea s'au specificat.

Profitul net se prezintă cu Cor. 23.605·11 și este mai mare decât în 1899 cu Cor. 1990·76.

Din incidentul că raportul pe anul de gestiune 1900 este primul raport tipărit al acestui institut, direcțiunea face o scurtă revizuire asupra fazelor din care a trecut „Sebeșana“ dela înființarea sa până la finea anului 1900. Reproducem și noi datele mai însemnate: institutul și-a ținut adunarea generală constituantă la 20 Aprilie 1887, cu care ocaziune s'a decis înființarea societății și numai cu capitalul social subscris de Cor. 31.000— (din Cor. 60.000 cât a fost proiectat). Societatea și-a început activitatea la 8 Iunie 1887 și și-a ureat capitalul la 1892 și 1899.

Relativ la distribuirea profitului curat de Cor. 23.605·11, direcțiunea prezintă adunării generale a

XIII, convocată pe 6 Martie a. c. la 2 oare p. m., următoarele propuneri: dividendă și supradividendă Cor. 9000— = 9% de cupon. solvabil imediat după adunarea generală; fondurilor de rezervă Cor. 8000—, tantieme diverse Cor. 2812—; pentru scopuri filantropice Cor. 1400—, la dispozițiunea direcțiunei Cor. 357.11. Intre obiectele adunării generale este și alegerea unui membru în direcțiune pe un an și a întreg comitetului de supraveghiere pe 3 ani.

„*Vlădeasa*“ institut de credit și de economii societate pe acțiuni în B.-Huedin. Bilanțul acestui institut pe anul de gestiune 1900 conține în comparațiune cu bilanțul pe 1899 următoarele date: Escompt C. 100.989.50 față de 1899 o *creștere* de Cor. 38.421.40; Imprumuturi hipotecare și cu caventi. — cari nu scim din ce motiv în anul acesta s'au contras, — Cor. 342.053.70 față de Cor. 330.651.70; Cont-Curent Cor. 6027.47, față de Cor. 1937.78; în anul expirat s'a mai acuirat și un edificiu propriu, care este considerat în bilanț cu Cor. 20.100—. Totalul activelor de Cor. 490.731.50 este *mai mare* decât la finea anului precedent cu considerabila sumă de aproape Cor. 93.000—. Capitalul social s'a sporit prin încassări pentru acțiunile din a II emisiune cu C. 8983.24, și se presintă cu C. 85.143— Fondurile de rezervă asemenea au *creșcut* cu C. 3532.71 la Cor. 8357.81, iar Depozitele spre fructificare, cari se urcă la Cor. 316.145.50, sunt *mai mari* decât în 1899 cu Cor. 62.916.76. Reescomptul se presintă cu Cor. 56.562— față de Cor. 43.566 în 1899. Efecte proprii nu are institutul acesta de loc.

Profitul net de Cor. 13.730.41 este *mai mare* decât 1899 cu Cor. 3457.67

Adunarea generală a V s'a convocat pe 7 Martie a. c. la 10 oare a. m.; acțiunile sunt a se depune 8 zile înainte de adunare la cassa institutului sau la „Economul“ în Cluj. Direcțiunea propune a se împărți profitul realizat cum urmează: dividendă (6%) Cor. 4200—, fondurilor de rezervă Cor. 4050—, tantieme diverse Cor. 3069—, fondului de pensiuine C. 550—, fondului filantropic Cor. 500—, scopuri culturale filantropice Cor. 161.41, amortisare din casa institutului Cor. 1200—.

Adunări generale au convocat următoarele bănci românești, și anume pe

- 17 Februarie: „Zarandeană“, în H. Boița, la oarele 2 p. m.
 „Beregsana“, în Beregsau, la oarele 10 a. m.
 „Mercur“, în Năsăud, la oarele 2 p. m.
 19 Februarie: „Riureana“, C. Monoștor, la oarele 10 a. m.
 21 Februarie: „Lipovana“, în Lipova la oarele 10 a. m.
 23 Februarie: „Buna“, în Feleacul săs., la oarele 10 a. m.
 24 Februarie: „Cordiana“, în Fofeldea, la oarele 1 p. m.
 „Unirea de consum“, Maria Schnee, la oarele 2 p. m.
 „Cassa de păstrare“, în Sasca mont., la oarele 2 p. m.
 „Cassa de păstrare“ în Seliște, la oarele 2 p. m.
 „Chiseteiana“, în Chiseteu, la oarele 2 p. m.
 „Speranța“, în B.-Prund, la oarele 3 p. m.
 „Dunăreana“, în Cavin, la oarele 3 p. m.
 28 Februarie: „Bihoreana“, în Oradea-m., la oarele 10 a. m.
 3 Martie: „Corvineana“, în Hunedoara, la oarele 2 p. m.
 „Mielul“, în Poiana, la oarele 2 p. m.
 „Racoșana“, în Șeica-mare la oarele 10 a. m.
 6 Martie: „Sebeșana“, în S. Șebeș, la oarele 2 p. m.
 7 Martie: „Vlădeasa“ în B.-Huedin, la oarele 10 a. m.
 9 Martie: „Speranța“, în B.-Prund, la oarele 3 p. m.
 „Murășana“, în Reghinul săsesc, la oarele 9 a. m.
 22 Martie „Hondoleana“ în Hondol, la oarele 9 a. m.

DIN REUNIUNI.

Programa de acțiune pe 1901 a „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“. În ședința sa ținută la 31 Ian. a. c. comitetul acestei reuniuni a decis ca și în anul de față să continue:

1. a distribui între membrii sei semințe de trifoi, lucernă, napi, orz de Hana, cânepă italiană, etc.;
2. a distribui pomi;
3. a sorta o vițea de Pinzgau, 2 melușele soiului ales de oi, cu cari să se facă încercare de aclimatisare, a distribui găini soiuri aievea alese, oue de găscă de Emden și coșnițe de stupi sistem rațional;
4. va ține mai multe întruniri agricole în diferite comune ale comitatului Sibiiu și cu aceste ocazii se vor ține prelegeri asupra tuturor ramilor agricole indeosebi se vor planta și altoi pomi;
5. se vor înființa tovărășii agricole, respective comiții agricole, și bănci sistem Reiffeisen;
6. se va aranja o expoziție de vite, etc.

Reuniune de înmormântare în Seliște.

În ziua de Botezul Domnului a. c. la 2 $\frac{1}{2}$ oare d. a. s'a ținut în sala festivă a școlii din Seliște adunarea de constituire a unei reuniuni de înmormântare. Dl. dir. școl. D. Lăpădat a făcut istoricul chestiunii și a prezentat un proiect de statute, care — cefindu-se și desbătându-se — a fost primit atât în general cât și în special. Reuniunea este proiectată a se compune din 600 membri. Fiecare membru va plăti timp de 10 ani taxă anuală de câte 4 coroane, în total adevă 40 cor. La moartea lui, următorii au să capete suma cotisațiunilor anuale plătite și un ajutor de 50 cor. Cine plătește cotisațiunile timp de 10 ani, înceată de a mai plăti, și următorii lui primesc la moartea membrului 40 cor. și un ajutor de 60 cor., în total 100 cor. Cotisațiunile anuale s'au făcut așa de mici, pentru-ca și cei mai săraci încă să poată deveni membri ai reuniunii. Numărul de 600 al membrilor este asigurat. Reuniunea s'a constituit provisor. Statutele votate au să se aștearnă ministrului spre aprobare, după-care reuniunea își va începe activitatea.

LITERATURĂ.

România în anul 1900. Sub titlul „Rumänien im Jahre 1900“, a apărut în editura lui J. Engelhorn din Stuttgart o lucrare a consulului general de acolo, G. Benyer, în care descrie regatul român din punct de vedere politic, militar și economic. Cartea se împarte în 16 capitole, cari tractează: referințe geografice, istoria, organizațiunea politică, agricultura, pescăritul, montanistica, isvoarele minerale și locurile de cură, silvicultura, meseriile, mijloacele de comunicațiune, negoțul estern, albinăritul, finanțele statului, institutele de bani și de credit, armata, și în fine instrucțiunea publică, literatura, artele, cultura și starea sanitară. Este lucrată peste tot pe basa datelor oficiale și are o deosebită importanță pentru străinătate în situațiunea actuală. Prețul e 10 Mărci.

Biblioteca antialcoolică. În România s'a pornit luptă în toată forma contra alcoolismului. S'a înființat „Liga contra alcoolismului“ în fruntea căreia stau d-nii A. C. Cuza și A. D. Xenopol, au început a se

„FORTUNA“, institut de credit și economii, societate pe acții, în Rodna-veche.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembrie 1900.	(Coroane)	PASIVA.	
Cassa în numerar		1,074.68		Capital acționar	40,000.—
Capital:				Depuneri cu interese	179,231.61
a) ipotecar	100,951.78			Credite	44,000.—
b) pe obligații	112,779.61			Reescompt	74,466.28
c) cambial	90,955.10	304,686.49		Fond de rezervă	12,823.90
Interese restante		7,941.96		Fond cultural	306.83
Inventar după amortisare de 10%		1,676.06		Interese anticipate	2,820.81
Anticipațiuni		1,502.49		Profit curat	8,220.58
Inmobile		40,000.—			
Efecte		3,000.—			
Diverse conturi active		1,988.33			
		<u>361,870.01</u>			<u>361,870.01</u>

DEBIT.	(Coroane)	Contul profitului și al pierderilor.	(Coroane)	CREDIT.	
Interese:				Transport din 1899	209.16
a) după depuneri:	3,648.12			Interese:	
b) „ reescompt	4,513.65			a) după împrumuturi ipot.	6,356.36
c) „ credite	3,164.42	11,326.19		b) după împrumuturi pe oblig.	8,055.72
Dare de stat, rente, com., compet.,		3,257.42		c) după împrumuturi cambiali	5,820.92
Salare		2,952.—		Provișiune	5,058.25
10% amortisare din mobilier		186.22		Interese de întârziere	887.31
Chirie de cassă		600.—		Chirie de casă	600.—
Diverse		795.03		Diverse	349.72
Profit curat		8,220.58			
		<u>27,337.44</u>			<u>27,337.44</u>

Impărțirea profitului.

Dividendă cu 9%	3,600.—
8% fondului de rezervă (§ 62)	657.64
Dotațiune specială fondului de rezervă	1,553.74
Fondului cultural	283.96
Scopuri filantropice	400.—
La dispoziția adunării generale	1,725.24
	<u>8,220.58</u>

Starea fondului de rezervă.

Depunere la cassa institutului	12,823.90
Acții de bancă	2,580.—
Interese proprii	384.72
8% statutare din venit	657.64
Dotațiune specială	1,553.74
	<u>18 000</u>

Fondul cultural: 600 cor. — Revirement: 611,675.60 cor. — Cuponul se rescumpără cu: 4.50 cor. = 9%.

Rodna-veche, la 31 Decembrie 1900.

Gerasim Domide m. p. **Ioan Issip** m. p. **Inocențiu Clain Porcius** m. p. **Nicolau Murășan** m. p.
 director. cassariu. controlor. secretariu.

Membrii direcțiunii:

Zagyva Mihály m. p. **Pamfilu Grapini** m. p. **Lazar Avram** m. p.

S'a revădut și aflat în consonanță cu cărțile principale și auxiliare duse în ordine deplină.

Rodna-veche, la 11 Februarie 1901.

Membrii consiliului de supraveghiere.

Leontin Pop m. p. **Cosma Cotul** m. p. **Silvestru Mureșan** m. p.

„RACOȚANA“, institut de credit și economii societate pe acțiuni în Șeica-mare.

CONVOCARE.

Domnii acționari prin aceasta se invită conform § 19 din statute la

a V-a adunare generală ordinară

ce se va ține în Șeica-mare la 3 Martie 1901 st. n. la 10 oare înainte de ameași în școala română.

Obiectele:

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Sistemizarea și alegerea de cassariu și contabil.
5. Satorirea marcelor de prezență pentru membrii din direcțiune, și a celor din comitetul de supraveghere.
6. Eventuale propuneri.

Domnii acționari cari doresc a participa la adunarea generală în sensul §-lui 22 al statutelor, sunt rugați a-și depune acțiunile, eventual dovezile de plenipotență la cassă până la 9 oare înainte de începerea adunării generale.

Șeica-mare, în 8 Februarie 1901.

ACTIVA.	(Coroane)	Bilanțul cu 31 Decembre 1900.		(Coroane)	PASIVA.
Cassa în număr	5,936.75	Capital de acțiuni	40,000.—		
Cambii escomptate	38,664.96	vărsământ din emis. III	16,036.24	56,036.24	
Imprumuturi pe obligațiuni	63,907.37	Fondul general de rezervă		6,575.80	
Edificiul institutului	6,644.—	Fondul de binefaceri		316.—	
Debitori	112.—	Depuneri spre fructificare		22,342.74	
Mobilier	360.—	Reescompt		23,101.—	
după amortisare de 10%	36.—	Diversi		107.—	
	324.—	Dividende neridicate		10.—	
		Interese transitoare pe 1901		1,678.70	
		Profit curat		5,411.60	
		115,579.08			115,579.08

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perderi.		(Coroane)	CREDIT.
Interese: la depun. spre fructif.	1,156.15	Interese:			
„ la capitalul de acții	716.38	dela cambii escomptate	2,671.03		
Spese:		„ imprumuturi pe oblig.	5,331.78	8,002.81	
Salare	1,040.—	Spese restituibile		224.10	
Porto	29.03	Chirie		200.—	
Spese diverse	835.18	Provisiuni		1,765.46	
Contribuțiune:					
directă și aruncuri	852.42				
10% dare dela depuneri	115.61				
Amortisare din mobilier	36.—				
Profit curat	5,411.60				
		10,192.37			10,192.37

Șeica-mare, la 31 Decembre 1900.

Membrii direcțiunii:

Racoța m. p., Popescu m. p. Varga m. p. Nartea m. p. Deac m. p.
președinte și director.

Confrontându-se aceste conturi cu registrele principale și auxiliare, s'au aflat în deplină regulă.

Șeica-mare, la 8 Februarie 1901.

Iosif Lissai.

M. Ittu.

Ioan Dordea.

„CASSA DE PĂSTRARE (REUNIUNE) ÎN SĚLIȘTE“.

CONVOCARE.

P. T. membrii „Cassei de păstrare (reuniune)“, în Seliște, se convoacă la ședința

adunării generale ordinare

conform §-lui 15 din statutele reuniunii *pe Duminică, în 11/24 Februarie a. c.*, la 2 oare p. m., în sala cea mare a școlii române greco-orientale din Seliște, pre lângă următorul

Program:

1. Raportul general al direcțiunii și propunerile acesteia.
2. Raportul consiliului de inspecțiune.
3. Staverirea bilanțului cu 31 Decembrie 1900.
4. Alegerea unui membru în direcțiune.
5. Alegerea consiliului de inspecțiune conform §-lui 20.
6. Fixarea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și ai consiliului de inspecțiune.
7. Propunerea pentru fixarea termenului, referitor la ținerea adunării generale, în viitor.

Din ședința direcțiunii „Cassei de păstrare (reuniune)“, în Seliște ținută la 13 Februarie 1901.

ACTIVE.	(Coroane)	Contul Bilanțului cu 31 Decembrie 1900.	(Coroane)	PASIVE.	
Cassa în număr		41,324-86		Depunerile membrilor (capital social)	26,000—
Împrumuturi pe obligațiuni cu cavenți		338,565-50		Fondul de rezervă	69,189-14
Împrumuturi ipotecare		319,542—		Fondul de binefaceri	37,975-64
Cambii de bancă		75,570—		Fondul de pensiune	2,090-04
Credite de Conturent		89,014-93		Depuneri spre fructificare	921,223-47
Depuneri proprii		108,923—		Interese anticipate pe 1901	7,994-94
Efecte publice		80,580—		Diverse conturi creditoare	347-62
Realități		1,501-38		Profit net	17,910-01
Mobiliar		1,459-18			
după amortisare de		145-92			
Diverse conturi debitoare și interese transit. restante		26,395-93			
		1.082,730-86			1.082,730-86

DEBIT.	(Coroane)	Contul Profit și Perderi	(Coroane)	CREDIT.	
Interese:				Interese:	
pentru depuneri spre fructificare	41,510-11			dela împrum. pe obligațiuni cu cavenți	28,249-91
pentru fondul de binefaceri	1,959-14			" " ipotecare	22,713-80
pentru fondul de pensiune	78-37	43,547-62		" cambii de bancă	5,273-66
Spese:				" credite de cont-curent	5,479-23
a) salare, marce de prezență și remun. . .	5,539-60			" depuneri proprii	3,091-24
b) imprimare, registre, porto, chirie . . .	1,820-98	7,360-58		" efecte publice	3,799-99
Contribuțiune:				Provisiuni	68,607-83
directă și 10% după interese la dep.	5,985-77				6,539-17
Amortisări:					
din pretensiuni	197-10				
din mobiliar	145-92	343-02			
Profit net		17,910-01			
		75,147—			75,147—

Seliște, în 31 Decembrie 1900.

Dr. Nicolau Calefariu m. p.
președinte.

Nicolau Hențiu m. p.
secretar.

Dimitrie Roman m. p.
cassar.

Constantin Hertia m. p.
comptabil.

Membrii în direcțiune:

Dumitru Banciu m. p.
vice-președinte.

Dumitru Lăpădat m. p.

Ioan Comșia sen. m. p.

Dumitru Comșa m. p.

Ioardache Roșca m. p.

Dumitru Vulcu m. p.

Subsemnatul consiliu de inspecțiune am examinat bilanțul prezent precum și Ctul Profitului și Perderilor și le-am aflat în deplină consonanță cu registrele principale și auxiliare.

Seliște, 13 Februarie 1901.

Mihailă Stoica m. p.

Petru I. Comșa m. p.

Mihail Ittu m. p.

Ilie Hociotă m. p.